

Puuperä Tapio, Tulkki Veera & Viitala Kristiina

"IT'S A TWO-WAY THING"

Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa Oulussa

”IT’S A TWO-WAY THING”

Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa Oulussa

Puuperä Tapio, Tulkki Veera
& Viitala Kristiina
Sos15spb
Kevät 2018
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Puuperä Tapio, Tulkki Veera & Viitala Kristiina

Opinnäytetyön nimi: "It's a two-way thing" – Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa Oulussa

Työn ohjaaja: Tervasoff Päivi & Ylikauma Pirjo-Riitta

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: 41 + 3

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistys ry. Työn tarkoituksena on kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa ja koota heidän kehittämis ehdotuksiaan kotouttavan harrastustoiminnan parantamiseksi. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa sosiaalialan ammattilaisille, ruohonjuuritason toimijoille sekä vapaaehtoisille järjestökentällä kotouttavan urheilu- ja harrastustoiminnan kehittämiseksi. Tuloksia voitaneen soveltaa jalkapalloharrastuksen ulkopuolelle.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu suomalaisen yhteiskuntaan kotoutumisesta sekä liikunnasta kotoutumisen edistäjänä. Lisäksi opinnäytetyössä käsitellään kotoutumisen kaksisuuntaisuutta ja kotoutumisen edellytyksiä. Keskeisimpänä teorianäkökulmana on käytetty kotoutumis- ja liikuntalakeja, joiden lisäksi olemme hyödyntäneet paikallistason kotoutumista ohjaavaa aineistoa. Näiden ympärille olemme koonneet tietoperustaa alan ammattikirjallisuudesta, internetlähteistä sekä tutkimuksista ja hankkeista.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen. Aineisto kerättiin teemahaastattelulla neljältä maahanmuuttajataustaiselta jalkapallonpelaajalta. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluin englannin kielellä. Analysointitapana työssä on käytetty teemoittelua.

Keskeisimpänä tuloksena voidaan todeta, ettei jalkapallo itsessään kotouta, mutta se tukee kotoutumista sen eri osa-alueilla. Jalkapalloharrastus tukee kielen oppimista ja valtakulttuurin omaksumista, mikä helpottaa maahanmuuttajataustaisen henkilön sopeutumista uuteen maahan. Jalkapallolla voidaan nähdä olevan hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Joukkueharrastus mahdollistaa osallisuutta ja sosiaalisten suhteiden syntymisen.

Kotoutumisen kaksisuuntaisuuden näkökulmasta olisi mahdollista toteuttaa jatkotutkimus synty-suomalaisien kokemuksista maahanmuuttajataustaisten kanssa harrastamisesta. Tällöin tutkimus voisi kohdistua syntyväestön asenteisiin ja ennakkoluuloihin. Kehittämisenäkökulmasta voitaisiin koota kotouttavaa harrastustoimintaa järjestävien vapaaehtoisten toimijoiden näkemyksiä aiheesta.

Asiasanat: Maahanmuuttaja, kotoutuminen, kaksisuuntainen kotoutuminen, jalkapallo.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Social Services

Authors: Puuperä Tapio, Tulkki Veera & Viitala Kristiina

Title of thesis: "It's a two way thing" – Immigrants' experiences about integration within football hobby in Oulu

Supervisors: Tervasoff Päivi & Ylikauma Pirjo-Riitta

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: 41 + 3

This thesis was commissioned by the Puolivälinkangas suburb inhabitant association. This thesis describes the social integration experiences of football players with immigrant backgrounds. It also endeavours to gather their suggestions on how to further develop and improve social integration through hobby activities. The aim of this thesis is to provide information about integration through sports and leisure activities for social officials, grassroots organizations as well as volunteers in different organizations and associations. The results may be applied to activities other than football.

The theoretical basis of this thesis consists of Finnish societal integration and sports as a proponent for integration. In addition, the thesis discusses two-directional integration and the prerequisites for integration. The main theoretical sources for this study come from laws concerning sports and exercise as well as integration legislation. Regional guidelines for social integration were also utilized. We have supplemented this basis with literature and Internet sources for social professionals, research and projects.

The thesis is qualitative in nature. The data was gathered by conducting thematic interviews with four footballers with immigration backgrounds. The interviews were carried out individually in the English language. The data is analyzed thematically.

The main result of this study is that football is not an integrating activity itself but that its effects support the process of integration. Leisure football supports language learning and acquisition of the mainstream culture, which improves the immigrant's adjustment into the new country of residence. Football can be seen to promote well-being. The team activity also facilitates social participation and relationships.

From the point of view of two-way integration, it would be possible to conduct a study on the experiences of Finnish nationals participating in leisure activities with the immigrants. Such a study could focus on the attitudes and prejudices of the native population. Collecting the views of organizing volunteers could serve to further develop the activities.

Keywords: Immigrant, integration, two-way integration, football.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KOTOUTUMINEN SUOMALaiseen YHTEISKUNTAAN.....	8
2.1	Kotoutumisen kaksisuuntaisuus	9
2.2	Kotoutumisen edellytykset.....	11
3	LIIKUNTA KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESSÄ.....	13
3.1	Tutkimukset ja hankkeet liikunnasta kotoutumisen edistäjänä	14
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	18
4.1	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät	18
4.2	Tutkimusmetodologia	20
4.3	Tutkimusmenetelmä	20
4.4	Kohderyhmä ja aineiston keruu	22
4.5	Aineiston analyysi.....	23
4.6	Eettisyys ja luotettavuus	25
5	"I THINK IT'S KIND OF DIFFERENT... LIKE IN THE FOOTBALL WORLD AND THE REAL WORLD."	27
5.1	Jalkapalloharrastus kotoutumisen edistäjänä	27
5.2	Ääni toiminnan jatkumiselle	31
6	POHDINTA.....	33
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa sekä koota heidän kehittämis ehdotuksiaan kotouttavan harrastustoiminnan parantamiseksi. Työmme tavoitteena on tuottaa tietoa sosiaalialan ammattilaisille, ruohonjuuritason toimijoille sekä vapaaehtoisille järjestökentällä kotouttavan urheilu- ja harrastustoiminnan kehittämiseksi. Opinnäytetyömme toteutetaan Oulussa, johon on tullut paljon turvapaikanhakijoita ja jossa on paljon maahanmuuttajataustaisia jalkapallon harrastajia. Tilaus työhön on tullut Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistykseltä. Asukasyhdistys pitää yllä esimerkiksi nuorisotaloa, jonka asiakaskunnasta merkittävä osa on maahanmuuttajataustaisia. Asukasyhdistys tekee yhteistyötä myös paikallisten urheiluseurojen ja muiden järjestöjen kanssa.

Tutkittua tietoa aiheesta on verrattain vähän, ja vähäinenkin tutkimus kohdistuu Etelä-Suomen alueelle (Soininen 2012; Kotamäki 2012). Olemme hyödyntäneet opinnäytetyössämme Tuomas Zacheuksen tutkimuksia, joissa hän selvittää maahanmuuttajien liikuntatottumuksia Suomessa (Zacheus 2011, 10 – 15). Uutta vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden määrän huomattavan kasvun jälkeistä tutkimusta aiheesta ei ole tehty lainkaan.

Opinnäytetyössämme olemme keskittyneet paikallistason kotouttamis- ja harrastustoimintaan. Opinnäytetyön suunnitelmaa laatiessamme olemme hyödyntäneet Oulun kaupungin kotouttamissuunnitelmaa vuosilta 2013-2017 (Oulun kaupunki 2013, viitattu 15.2.2018). Yhteistyökumppaneilamme on parhaillaan käynnissä liikuntahankkeita, joissa opinnäytetyömme tuloksia voi hyödyntää. Paikallisella tasolla ovat käynnissä I Love Sport Oulu -hanke sekä Lähirähinä -hanke, joiden kanssa yhteistyössä toimii jalkapalloseura Hercules.

Suomessa kotouttamista ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010). Kotoutumista käsittelevissä teoksissa puhutaan akkulturaatiosta, sen kaksisuuntaisuudesta sekä integraatiosta. Akkulturaatiolla tarkoitetaan maahanmuuttajan sopeutumista uuteen yhteiskuntaan niin psykologisella kuin sosiokulttuurisellakin tasolla. Akkulturaation kaksisuuntaisuudesta puhuttaessa huomioidaan maahanmuuttajan lisäksi uuden yhteiskunnan sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin. Onnistuneen akkulturaation tuloksena on integraatio, jossa sopeutunut maahanmuuttaja on säilyttänyt oman etnisen perimänsä.

Oma mielenkiintomme aiheeseen nousi sosionomiopintojen varrella. Aloitimme opiskelut vuonna 2015. Samana vuonna pakolaisliikenne Suomeen kävi kuumimmillaan ja se avasi silmät maahanmuuttopuolen työkentille ja kotouttamistoiminnan tarpeellisuudelle. Jalkapallo on suosituin joukkueurheilulaji maailmanlaajuisesti. Kiinnostus jalkapalloa kohtaan on herännyt myös oman harrastuneisuuden myötä. Maahanmuuton ja jalkapallon yhdistäminen tuntui meistä luontevalta.

Olemme toteuttaneet opinnäytetyön laadullisena tutkimuksena teemahaastatteluja hyödyntäen. Opinnäytetyön toteutuksessa olemme huomioineet sosiaalialan kompetensseista eettisen osaamisen, asiakastyön osaamisen sekä viestinnän ja vuorovaikutuksen. Haastattelut olemme toteuttaneet asiakastyön osaamiseen kuuluvalla kulttuurisensitiivisellä työotteella. Monikulttuurisuus on huomioitu myös haastattelukieltä valittaessa.

Keskeisimpänä tuloksena voidaan todeta, ettei jalkapallo itsessään kotouta, mutta sillä on kotoutumista tukevia vaikutuksia. Jalkapalloharrastus tukee kielen oppimista ja valtakulttuurin omaksumista, mikä helpottaa maahanmuuttajataustaisen henkilön sopeutumista uuteen maahan. Jalkapallolla voidaan nähdä olevan hyvinvointia edistäviä vaikutuksia sekä joukkueharrastus mahdollistaa osallisuutta ja sosiaalisten suhteiden syntymistä. Tutkimuksessa ei selvinnyt varsinaisia kehitysehdotuksia kotouttavan vapaaehtois- ja harrastustoiminnan kehittämiseksi. Aineistosta ilmeni kuitenkin toiminnan tarpeellisuus ja tuloksellisuus.

2 KOTOUTUMINEN SUOMALASEEN YHTEISKUNTAAN

Maahanmuutto Suomeen on kasvanut 90-luvulta lähtien, jolloin maahanmuuttoa on alettu tilastoida. Maahanmuuton syistä ei ole tarkkaa tietoa, mutta on arvioitu, että maahanmuuttajat ovat jakaantuneet perhesyistä tulleisiin, pakolaisiin, paluumuuttajiin sekä työn ja opiskelun perässä muuttaneisiin. Vuodesta 2006 eteenpäin EU:n ulkopuolelta tulleiden maahanmuuton syyt ilmenevät Maahanmuuttoviraston myöntämistä ensimmäisistä oleskeluluvista. (Martikainen, Saari & Korkiasaari 2013, 38 – 39.) 1990-luvun maahanmuuton myötä Suomen integraatiopolitiikka alkoi kehittyä, ja ensimmäinen laki turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ja maahanmuuttajien kotoutumista edistävistä toimenpiteistä astui voimaan keväällä 1999. (Saukkonen 2013, 87.)

Vuonna 2015 Suomeen saapui lähes 32 500 turvapaikanhakijaa, mikä on enemmän kuin koskaan aiemmin. Maahanmuuttovirasto perusti 184 uutta vastaanottokeskusta, teki 21 246 oleskelulupapäätöstä sekä myönsi 7 466 turvapaikkaa. (Maahanmuuttovirasto 2018, viitattu 15.5.2018.) Vuonna 2017 Suomessa asui lähes 249 500 ulkomaan kansalaista, mikä on 4,5 prosenttia koko väestöstä (Tilastokeskus 2018, viitattu 15.5.2018).

Suomessa kotoutumista ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä. Laki määrittelee kotoutumisen maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteiseksi kehitykseksi, jolla pyritään antamaan maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on myös maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen tukeminen. Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen edistämistä ja tukemista viranomaistoiminnalla, palveluilla ja kolmannen sektorin toimenpiteillä. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 1:3.1 – 2 §.)

Kotoutumista edistävän lain toisessa luvussa on määritelty kotoutumista edistävät toimenpiteet, joiden järjestämisvastuussa ovat kunnat, järjestöt ja TE-palvelut. Kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin kuuluvat perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta, ohjaus ja neuvonta, alkukartoituksen järjestäminen sekä kotoutumissuunnitelman laatiminen, kotoutumiskoulutus sekä muut kotoutumista edistävät palvelut. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 2:6 – 11 §, 20 § & 26 §.)

Kotoutumislain kolmannessa luvussa määritellään paikallistason tavoitteet. Tavoitteita ovat esimerkiksi etnisten suhteiden, kulttuurinvälisen vuoropuhelun ja maahanmuuttajaryhmien osallisuuden

edistäminen sekä oman kielen ja kulttuurin säilyttämisen tukeminen. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 3. 29 §.) Osallisuus on osa tämän päivän sosiaalipolitiikkaa ja lainsäädäntöä. Siitä puhuttaessa tarkoitetaan muun muassa aktiivista kansalaisuutta, yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia ja demokratiaa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017b, viitattu 11.2.2018.)

Raivio & Karjalainen (2013) ovat jakaneet osallisuuden kolmeen osaan: taloudelliseen, toiminnalliseen sekä yhteisölliseen. Taloudellinen osallisuus sisältää riittävän toimeentulon ja hyvinvoinnin, toiminnallinen osallisuus valtaisuuden ja yhteisöllinen osallisuus yhteisöihin kuulumisen ja jäsenyyden. (Raivio & Karjalainen 2013, 16.) Osallisuudella tarkoitetaan tunnetta yhteisöön kuulumisesta, jolloin yksilö kokee olevansa yhteisön jäsenenä tasavertainen, saavansa arvostusta ja luottamusta sekä mahdollisuuksia vaikuttaa omassa yhteisössään (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017b, viitattu 11.2.2018). Opinnäytetyössämme olemme kiinnostuneita maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien yhteisöllisestä osallisuudesta heidän harrastuksensa kautta.

2.1 Kotoutumisen kaksisuuntaisuus

Maahanmuuttajien kotoutumisen yhteydessä puhutaan maahanmuuttajien integroitumisesta, sulautumisesta, sopeutumisesta ja akkulturaatiosta. Integraatiolla tarkoitetaan maahanmuuttajien oman paikkansa löytymistä. Sillä tarkoitetaan myös sopeutumista ja sulautumista uuteen yhteiskuntaan oman etnisen ja kulttuurisen identiteettinsä säilyttäen. Suomalaisen kotouttamispolitiikan historiassa kotoutuminen on ymmärretty kaksisuuntaisena. Sopeutuminen uuteen elinympäristöön ei koske ainoastaan maahantulijoita vaan myös kantaväestöä, jonka on totuttava etniseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Kotoutumista voidaan pitää vuorovaikutuksellisenä, jossa sekä maahanmuuttajat että yhteiskunta ovat sosiaalisesti integroituneita. (Saukkonen 2013, 65, 87.)

Kaksisuuntaisesta kotoutumisesta puhutaan myös inklusioperiaatteena. Inklusioperiaate sisältää ajatuksen valtaväestön ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kaksisuuntaisesta vuorovaikutuksesta, jossa molemmat ryhmät saavat vaikutteita toistensa osaamisesta ja kokemuksista. (Opetusministeriö 2010, 13, viitattu 23.4.2018.)

Akkulturaatio on kaksisuuntainen prosessi, jossa kulttuuri ja ihminen muokkaantuvat vuorovaikutuksessa. Prosessi on psykologinen ja sosiokulttuurinen. Psykologisessa akkulturaatiossa yksilön identiteettiä, käyttäytyminen, sosiaaliset suhteet ja mielenterveys muovaantuvat. Psykologiseen

akkulturaatioon ja sopeutumiseen liittyviä ilmiöitä ovat psyykkinen hyvinvointi, tunne oman elämän hallinnasta ja henkilökohtaisen tyydytyksen saaminen. Sosiokulttuurisessa sopeutumisessa ihminen omaksuu hyvät sosiaaliset taidot ja uuden yhteisön normien mukaisen käyttäytymisen. (Talib, Löfström & Meri 2004, 43.)

Akkulturaation kaksisuuntaisuudesta on olemassa John Berry'n malli, jossa tarkastellaan maahanmuuttajan halua säilyttää omaa etnistä kulttuuriperintöään sekä halua olla vuorovaikutuksessa ympäröivän kulttuurin kanssa. Malli sisältää ajatukset akkulturaatio-orientaatiosta, jossa tavoitteet oman etnisen kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja ympäröivän kulttuurin kanssa vuorovaikutuksessa olemisesta yhdistyvät. Akkulturaatio-orientaatiosta käytetään termejä assimilaatio, separaatio, integraatio ja marginalisaatio. Näillä tarkoitetaan suuntautumista vain enemmistökulttuuriin, vain omaan kulttuuriin, molempiin kulttuureihin tai eristäytymistä molemmista kulttuureista. Kaksisuuntaisen kotoutumisen näkökulmasta integraatio on molempien ryhmien suhteelle ja hyvinvoinnille paras vaihtoehto, kun taas marginalisaatio on kotoutumisen kannalta huonoin vaihtoehto. (Mähönen & Jasinskaja-Lahti 2013, 254 – 255.)

Akkulturaatiotutkimuksen mukaan onnistunut akkulturaatio edellyttää esimerkiksi hyvää henkistä ja fyysistä terveyttä, yleistä tyytyväisyyttä ja hyvää itsetuntoa. Akkulturaatiosta puhuttaessa tarkoitetaan yksilön mukautumista ja sopeutumista uuteen kulttuuriin. Ne voidaan jakaa psykologiseen eli emotionaaliseen ja sosiokulttuuriseen eli käyttäytymiseen liittyvään sopeutumiseen. Psykologinen sopeutuminen pitää sisällään stressin hallintaan liittyvän näkökulman. Akkulturaatioprosessissa stressiä aiheuttavat muun muassa kieliongelmat, identiteettiongelmat, syrjintäkokemukset sekä kokemukset uuden kulttuurin vaikeasta hallinnasta. Sosiokulttuuriseen sopeutumiseen kuuluvat muun muassa valtakulttuurin kielen, tapojen, arvojen, identiteetin, asenteiden ja käyttäytymisen omaksuminen. (Liebkind 2000, 17 – 18.)

Etnisellä identiteetillä tarkoitetaan ihmisen subjektiivista tunnetta kuulumisesta johonkin etniseen ryhmään. Etninen identiteetti tulee ilmi akkulturaatioprosessissa, sillä siinä korostuu muun muassa sosiaalinen vertailu. Sosiaalisessa vertailussa muista etnisistä ryhmistä edukseen erottuva ryhmä tarjoaa myönteisen minäkuvan kokemuksen yksilölle. Kotoutumisessa etnisen identiteetin säilyttämisen ääripäitä ovat integraatio ja assimilaatio. Integraatiossa yksilö suuntautuu molempiin kulttuureihin säilyttäen oman etnisen identiteettinsä, kun taas assimilaatiossa suuntautuminen kohdistuu vain enemmistökulttuuriin. (Mähönen & Jasinskaja-Lahti 2013, 254 – 255.)

2.2 Kotoutumisen edellytykset

Holistiseen ihmiskuvaan kuuluu ihmisen ymmärtäminen kokonaisvaltaisena toimijana. Siinä tarkastelun kohteina ovat ihmisen fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja henkinen hyvinvointi sekä toimintakyky. Mielenterveys kehittyy sisäisten ja ulkoisten tekijöiden vuorovaikutuksessa. Sisäisiä tekijöitä ovat biologiset ja fyysiset tekijät kuten perintötekijät ja temperamentti. Ulkoisia tekijöitä ovat kasvuympäristö ja sosiaaliset suhteet, ympäristö ja yhteiskunta sekä kulttuuri ja arvot. Perusta mielenterveyden hyvinvoinnille luodaan lapsuudessa, jonka jälkeen kehitykseen vaikuttavat yhteisöt, ihmiset, yhteisölliset tekijät ja ympäröivä kulttuuri. (Heikkinen-Peltonen, Innamaa & Virta 2014, 10 – 30.) Maahanmuuttajilla mielenterveyden hyvinvointiin vaikuttavat ulkoiset tekijät ovat muuttuneet. Ympäristö, yhteisö ja yhteiskunta sekä ympäröivä kulttuuri muuttuvat toiseen maahan muutettaessa.

Kotoutumista edistävien toimenpiteiden lisäksi uuteen ympäristöön ja kulttuuriin sopeutuminen edellyttää yksilön fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, mihin vaikuttavat oleellisesti ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki. Maahanmuutossa ympäristön ja yhteisön muuttuessa sosiaaliset suhdeverkot luodaan uudestaan. Hyvinvointia edistävää sosiaalista tukea saadaan perheenjäseniltä, ystäviltä ja työelämästä. Sosiaalista tukea ovat emotionaalinen tuki ja arvostusta välittävä tuki. Emotionaalinen tuki käsittää huolenpidon, rakkauden ja luottamuksen, kun taas arvostusta välittävään tukeen sisältyvät kannustus, palaute ja arviointi. (Malin & Anis 2013, 153 – 154.) Opinnäytetyössämme olemme kiinnostuneita pelaajien kokemuksista liittyen jalkapalloharrastukseen, sen yhteydessä saadusta tuesta sekä mahdollisista pelaajien välisistä ystävyys-suhteista ja niiden pohjalta syntyneistä luottamuksen ja huolenpidon tunteista.

Yhteisöön kuuluminen on oleellinen osa yksilön hyvinvointia. Maahanmuuttajalle etniset yhteisöt tarjoavat sosiaalista tukea, sillä ne tukevat yksilön kulttuurista identiteettiä ja luovat suhteita uuteen asuinmaahan. Integroitumista uuteen asuinmaahan auttavat sosiaalinen kanssakäyminen ja ihmissuhteet kantaväestön kanssa. Oman etnisen ryhmän tuki yhdessä sosiaalisten suhteiden kantaväestön kanssa parantavat maahanmuuttajien psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. (Malin & Anis 2013, 154.)

Tutkimuskohteemme on maahanmuuttajataustaiset oululaiset jalkapalloilijat, jotka pelaavat samoissa joukkueissa syntysuomalaisten kanssa. Maahanmuuttajataustaisella tarkoitetaan henkilöä,

jonka molemmat vanhemmat tai vain toinen tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla (Tilastokeskus 2017a, viitattu 11.10.2017).

3 LIIKUNTA KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESSÄ

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden mielen hyvinvointia voivat heikentää syrjintä- ja rasismikokemukset, alempi sosioekonominen asema eli työttömyys ja taloudelliset ongelmat sekä sosiaalinen eristyneisyys. Nämä stressitekijät vaikuttavat sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin. Humanitäärisistä syistä maahan muuttaneilla, erityisesti turvapaikanhakijoilla, voi olla taustalla traumaattisia kokemuksia, muuttotilanteeseen liittyviä epävarmuus- ja vaaratekijöitä kuten ihmisalakuljetusta sekä epävarmuutta oleskeluluvan saamisesta ja jatkumisesta. (Kerckänen & Säävälä 2015, 22 – 24.)

Liikunnalla on havaittu olevan useissa tutkimuksissa mielenterveyttä edistäviä vaikutuksia. Vaikutukset voi huomata erityisesti ahdistuneisuuden, masennuksen ja stressin vähenemisenä sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin paranemisena. Liikunnan avulla keho purkaa luonnollisella tavalla kiihtymystään, minkä vuoksi se toimii stressinpurkukeinona ja vähentää epätoivottua käyttäytymistä ja aggressiivisuutta. Lisäksi liikunta kohottaa mielialaa ja antaa tunteen oman elämän hallinnasta. Liikunnan on havaittu parantavan unen laatua, keskittymiskykyä, muistia, minäkuva ja itsetuntoa. (Nordling 2015, 22 – 24; Turhala 2016, 8.)

Liikuntaharrastusta ohjaa liikuntalaki. Sen tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, ylläpitää ja parantaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysisistä toimintakykyä sekä lisäksi tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Tavoitteena on myös edistää kansalaistoimintaa liikuntaharrastuksissa ja huippu-urheilussa ja vähentää eriarvoisuutta liikunnassa. Lain tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat muun muassa tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja monikulttuurisuus. (Liikuntalaki 390/2015 2 §.)

Kuntien tulee luoda edellytyksiä liikunnan harrastamiselle. Kuntien pitää järjestää liikuntapalveluja, tarjota liikuntapaikkoja eri kohderyhmille ja tukea kansalais- ja seuratoimintaa liikuntaharrastuksissa. (Liikuntalaki 390/2015 5 §.) Valtio tukee kuntia edellä mainittujen edellytysten luomisessa (Liikuntalaki 390/2015 2:8 §).

3.1 Tutkimukset ja hankkeet liikunnasta kotoutumisen edistäjänä

Zacheuksen, Kosken, Rinteen ja Tähtisen tutkimuksen mukaan maahanmuuttajat liikkuvat ja harrastavat liikuntaa keskimäärin syntyperäistä väestöä vähemmän. Nuoret maahanmuuttajat ovat liikunnallisesti aktiivisempia kuin vanhemmat polvet. Nuorista alle 20-vuotiaista maahanmuuttajista liikunnallisesti täysin passiivisia on vain 4 %, kun syntyperäisistä suomalaisista vastaava luku on 11-17 %. Maahanmuuttajamiehet liikkuvat keskimäärin enemmän kuin naiset. Joissain kulttuureissa naisten tai iäkkäiden liikuntaharrastusta ei pidetty soveliaana. (Zacheus 2011, 10 – 12.)

Jalkapallo on suosituin joukkueurheilulaji maahanmuuttajien keskuudessa Suomessa. Suosituimpia liikuntalajeja ovat kävely, uinti ja pyöräily. Kaksi yleisintä estettä liikuntaharrastukselle ovat rahan ja ajan puute. Neljännes sanoi ystävien puutteen, puutteellisen kielitaidon tai talven haittaavan melko paljon liikkumistaan. Myös miesten ja naisten sekaryhmät tuntuivat osalle ongelmallisilta. (Zacheus 2011, 12 – 13.)

Zacheuksen ja muiden tutkimusryhmään kuuluvien mukaan lähes puolet (45 %) uskoi liikunnan edistävän heidän kotoutumistaan Suomeen jonkin verran tai erittäin paljon. Tutkimukseen osallistuneet kokivat, että liikunnasta on ollut apua psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistämisessä, suomalaisiin ja yhteiskuntaan tutustumisessa, kansojen välisen ystävyyden edistämisessä, suomen kielen oppimisessa ja rasismien vähentämisessä. Nuorilla ja nuorilla aikuisilla kokemukset liikunnan kotoutumista edistävästä vaikutuksesta olivat vähäisempiä kuin ikääntyneillä. Iäkkäämmät maahanmuuttajapolvet kokivat sopeutumisen yleensäkin helpommaksi kuin nuoremmat. Nuorempa saapuneet, Afrikasta saapuneet ja erityisesti Somaliassa syntyneet ovat kohdanneet selvästi muita enemmän rasismia ja syrjintää, mikä esimerkiksi ilmenee syntyperäisen väestön haluttomuutena hyväksyä heidät urheiluseuroihinsa tai kaveriporukoihin. (Zacheus 2011, 12 – 14.)

Vuosien 2011–2013 välillä käynnistettiin valtakunnallisesti useita hankkeita, joiden tarkoituksena oli löytää hyviä toimintamalleja maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla. Maahanmuuttajat pystyivät inklusioperiaatteen mukaisesti käyttämään kaikille tarkoitettuja kuntien ja liikuntaseurojen palveluita, joissa vuorovaikutus eri ryhmien välillä tavoitteiden mukaan lisääntyisi. Liikuntamahdollisuuksia lisättiin myös tarpeen niin vaatiessa. Yleisimmät hankkeiden yhteistyökumppanit olivat jokin urheiluseura tai kunnan hallintokunta. (Maijala 2014, 3.)

Arvioinnin mukaan maahanmuuttajien liikkuminen lisääntyi, mutta liikunnan kotoutumista edistävästä vaikutuksesta ei voi Maijalan mukaan tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Osa ryhmistä

oli suunnattu tai tavoitti pelkästään maahanmuuttajia, jolloin vuorovaikutus kantaväestön kanssa jäi vähäiseksi. Edullisille ja monipuolisille urheiluseurojen kanssa yhteistyössä luoduille liikuntamahdollisuuksille lähellä maahanmuuttajien asuinalueita olisi Maijalan mukaan tilausta. Tarvetta on myös koko perheelle suunnatuille liikuntapalveluille. Maahanmuuttajien roolia urheilutoiminnan suunnittelijana, toteuttajana, kehittäjänä ja arvioijana tulisi vahvistaa. (Maijala 2014, 3.)

Oulun uuden kotouttamisohjelman nimi on Yhdessä kotoutuva Oulu (Oulun kaupunki 2018, viitattu 26.4.2018). Se on laadittu vuosille 2018-2021, mutta sen sisältö ei ollut tätä tutkimusta tehtäessä saatavilla. Oulun aiempi kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2013–2017. Ohjelma sisältää kotouttamiseen liittyvien haasteiden linjaukset, kehittämishankkeet ja toimenpiteet sekä määrittelee paikallisen yhteistyön eri toimijoiden kanssa. Kotouttamisohjelman on hyväksynyt kaupunginvaltuusto, ja sen toteutuminen sisällytetään kunnan palveluiden järjestämisen ohjelmaan. (Oulun kaupunki 2013, 1, viitattu 6.11.2017.) Kotouttamisohjelman ovat tuottaneet ja sitä toteuttavat maahanmuuttajien kotouttamiseksi työskentelevät viranomaiset sekä kehittämis- ja järjestötoimijat (Oulun kaupunki 2013, 6, viitattu 6.11.2017). Uuden kotouttamisohjelman valmistelusta päävastuu on ollut Villa Victorilla (Oulun kaupunki 2017c, viitattu 26.4.2018).

Oulun 2013-2017 välisessä kotouttamisohjelmassa on otettu huomioon kotoutumisen kaksisuuntaisuus sivistys- ja kulttuuritoiminnan kehittämisessä ja toimenpiteissä. Sivistys- ja kulttuuritoimintaan pyritään mahdollisuuksien mukaan palkkaamaan henkilökuntaa eri kulttuuritaustoista. Kantaväestön ja maahanmuuttajanuorten välistä vuorovaikutusta pyritään lisäämään harrastetoiminnan kautta. Lisäksi tuotettiin kysely nuorille siitä, kuinka kotoutumisen kaksisuuntaisuutta voitaisiin edistää. (Oulun kaupunki 2013, 39, viitattu 6.11.2017.) Uudessa kotouttamisohjelmassa lähtökohtana on, että kotouttaminen on koko yhteisöä koskeva prosessi (Oulun kaupunki 2018, viitattu 26.4.2018).

Kulttuurien välisen toiminnan kaksisuuntaisuus on kehittämiskohteena vuosien 2013-2017 aikaisessa kotouttamisohjelmassa myös maahanmuuttajien osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyen. Kaksisuuntaista kulttuurienvälistä toimintaa on tarkoitus kehittää kansalais-, kerho-, vertaistuki- ja vapaaehtoistoiminnassa. Lisäksi kulttuurien välistä toimintaa pyritään mahdollistamaan ja edistämään muun muassa asukastupatoiminnassa. (Oulun kaupunki 2013, 45, viitattu 6.11.2017.)

Aktiivisena kotouttamisen toimijana Oulussa työskentelee monikulttuurisuuskeskus Villa Victor, joka tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä suomen kielen opetusta. Monikulttuurisuuskeskus

toimii asiantuntijatahona paikallisissa maahanmuutto- ja monikulttuurisuusasioissa sekä koordinoi ja kehittää maahanmuuttotyötä. Keskusten tavoitteisiin kuuluvat myös rasismien vastainen työ ja kaksisuuntainen kotouttaminen. (Oulun kaupunki 2017a, viitattu 6.11.2017.)

Opinnäytetyömme tilaaja, Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistys, on olemassa alueensa asukkaita varten. Toiminta on yleishyödyllistä ja perustuu pääosin vapaaehtoistyöhön ja vertaistointiin. Yhdistys pyörittää avointa asukastupaa ja nuorisotaloa ympäri vuoden sekä rantakahvilaa Tuirassa kesäisin. Yhdistys työllistää ihmisiä välityömarkkinoille ja tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoihinsa liittyviä kokonaisuuksia vapaaehtoistyön lomassa. Nuorisotalon ja asukastuvan aktiivisista käyttäjistä 70 – 80 % on maahanmuuttajataustaisia ja heistä kaksi kolmasosaa on miehiä. Alueen asukkaille tarjotaan erilaisia kerhoja, tapahtumia ja ohjattua toimintaa veloituksetta. Yhdistys tekee yhteistyötä Oulun kaupungin ja muiden yhdistysten kanssa. (Ilola, haastattelu 12.1.2018.)

Oulussa on toteutettu I Love Sport Oulu -hanke vuosina 2014–2015 maahanmuuttajien kotouttamiseksi liikunnan avulla. Sen tavoitteena on ollut edistää maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kotoutumista, osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia liikunnan avulla, vahvistaa Oulun kaupungin liikuntapalveluiden, hallintokuntien ja järjestötoimijoiden yhteistyötä ja kehittää näiden yhteisiä toimintamalleja sekä vakiinnuttaa toimintaa osaksi Oulun kaupungin liikuntapalveluita. (Oulun kaupunki 2015, viitattu 6.11.2017.)

I Love Sport Oulu poiki Liikumme yhdessä -hankkeen, jota toteuttaa monikulttuurisuuskeskus Villa Victor. Hankkeen puitteissa järjestetään useita liikuntatunteja viikossa, vuodenajan mukaan vaihtuvalla lukujärjestyksellä (*KUVIO 1*). Hankkeen tavoitteet ovat samat kuin aiemmin mainitussa, minkä lisäksi sen tuloksissa ja hyödyissä näkyy kotoutumisen kaksisuuntaisuus: maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutus lisääntyy ja ennakkoluulot vähenevät molemmin puolin. Maahanmuuttajat osallistuvat enemmän järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan, jolloin myös maahanmuuttajien osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee. (Oulun kaupunki 2017b, viitattu 6.11.2017.)

<div> <h1>Tapahdumat</h1> <h2>Syksy 2017</h2> <div> Liikumme yhdessä <small>ILSO</small> <small>I Love Sport Oulu</small> </div> </div>						
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
	Jalkapallo (9u - 12u) Tervu-Toppilan ankkurisali 14.00 - 15.00 Tervarit jrs./PAKU/ILSO			Jääkiekko (10u - 15u) Linnanmaan jäähalli 15.00 - 16.00 Vapeht./ILSO	Kriihetti Niittytien urheilukeskus 18.00 - 20.00 NI CA/ILSO	Jalkapallo Tervu-Toppilan Ankkurisali 15.00 - 16.00 JS Hercules / ILSO
Kuntosali Naisille Urheilutalo Kuntosali 16.00 - 17.00 Liikumme yhdessä/ Diana S.		Jalkapallo (10u - 13u) OPS-halli Valtiovainio 16.00 - 17.00 OTP/ILSO	Jalkapallo (9u - 13u) Kaukuvainio koulun sali 16.00 - 17.00 OuTa / ILSO		Vuolle Futsal (Nuoret) Merikoskenkoulu II 17.00 - 18.30 Vuolle Settementi	Kriihetti Niittytien urheilukeskus 18.00 - 20.00 NI CA/ILSO
Jalkapallo OuTa C-junior Raatin tn 17.45 - 19.00 OuTa / ILSO			YOGA Aloittelijoille (Käikille) Valve Sali 3 17.00 - 18.00 Liikumme yhdessä/ Diana S.		PSSN Futsal Pohjanhietan Sali 20.00 - 21.00 PSSN RY / ILSO	Naisten Liikunta Urheilutalo 19.00 - 20.00 Afgaaniyhdisty ry/ILSO
Nuorten jalkapallo Tervu-Toppilan Ankkurisali 21.00 - 22.00 PSTTY RY / ILSO		Jalkapallo OuTa Akatemia Huuhkajanpuisto tn 20.00 - 21.00 OuTa / ILSO	Jalkapallo OuTa C-junior Raatin tn 19.00 - 20.15 OuTa / ILSO	Jalkapallo AC Oulun Villan Pojat Raatti 19.30 - 21.30 Kazza / ILSO	Jalkapallo (16u - 18u) Huuhkajanpuisto 19.00 - 21.00 * Afgaaniyhdisty ry / ILSO	Villan pojat Castren 19.00 - 20.30 Kazza / ILSO
Jalkapallo OuTa Akatemia Huuhkajanpuisto tn 21.00 - 22.00 OuTa / ILSO	Villan pojat Heinäpää 20.15 - 21.30 Kazza / ILSO	Ihku-futis (Miehet & Naiset) Heinäpää Kenttä 20.00 - 21.30 Oulu Irish Elks GAA / ILSO		Jalkapallo JS HERCULES Tervu-Toppilan Ankkurisali 19.30 - 22.00 JS Herc./ILSO	Jalkapallo kaikille (Miehet) Heinäpään Pihlkonurmi 19.30 - 21.30 Vuolle Settementi Kazza / ILSO	Nuorten jalkapallo Tervu-Toppilan Ankkurisali 19.00 - 21.00 JS Hercules / ILSO
				Joga Bonito Futsal 29.09.2017 Ohj. Paulo Lopes	Jalkapallo (Miehet / Ikämiehet) Tervu-Toppilan Ankkurisali 18.00 - 22.00 PSTTY RY / ILSO	Nuorten jalkapallo Tervu-Toppilan Ankkurisali 21.00 - 22.00 PSTTY RY / ILSO
						ILSO Futsal Urheilutalo 21.00 - 22.30 Kazza / ILSO

OULU | Liikuntapalvelut
 Lisää tietoa: +358 50 595 34 53 - cathaoir.sona@ouka.fi

oulu Capital of Northern Scandinavia

KUVIO 1. Liikumme yhdessä -hankkeen tapahtumakalenteri (Oulun kaupunki 2017b, viitattu 6.11.2017.)

Oululainen jalkapalloseura Hercules on käynnistänyt Lähirähinä-hankkeen. Se on saanut tukea Oulun kaupungilta ja Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Hankkeen tavoitteena on lisätä asukkaiden liikkumista omassa lähiympäristössään, edistää yhdessä liikkumista, yhteisöllisyyttä ja me-henkeä sekä parantaa liikuntapaikkojen kuntoa ja käytettävyyttä. Tarkoituksena on järjestää ilmaisia ja kaikille avoimia matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia. Vuonna 2016 JS Hercules järjesti yhteistyössä Oulun diakonissalaitoksen kanssa joukkueen yksin Suomeen saapuneille alaikäisille maahanmuuttajille osana I Love Sport Oulu -hanketta. (JS Hercules 2018, viitattu 29.1.2018).

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena teemahaastatteluja käyttäen. Haastateltavien kokemuksia ei olisi voitu mitata määrällisellä tutkimuksella, eikä määrällinen tutkimus olisi mahdollistanut haastateltavien näkökulmien tai äänen esille pääsemistä. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluina. Teemahaastattelua voidaan hyödyntää silloin, kun kohde-ryhmää yhdistää jokin yhteinen kokemus. Teemat pohjautuvat aiheen teoriaan ja aiempaan tutkimustietoon. Opinnäytetyössä peruskäsitteenä on kotoutuminen, josta erittelimme haastatteluteemoiksi oman kulttuurin ja kielen säilyttämisen, valtakulttuurin omaksumisen, sosiaaliset suhteet ja ympäristön merkityksen.

4.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät

Tarkoituksena on kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia liikunnan merkityksestä kotoutumisen tukena. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa kotoutumista edistävän vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi. Vaikka työemme keskittyykin vain jalkapalloharrastukseen, tulokset ovat mahdollisesti hyödynnettävissä kaikissa kotoutumista edistävissä kansalais- ja seuratoiminnoissa.

Aiempaa tutkimusta liikunnan ja jalkapallon kotoutumista edistävästä tekijöistä on tehty jonkin verran ennen vuotta 2015, jolloin turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi huomattavasti. Aihetta käsitteleviä opinnäytetöitä ja pro gradu -tutkielmia on tehty Mikkeliissä ja Jyväskylässä vuonna 2012, mutta viime aikaista ja Pohjois-Suomea koskevaa tutkimusta ei ole tehty. Oulu on merkittävässä roolissa turvapaikanhakuprosessissa, sillä se sijaitsee maantieteellisesti lähellä Ruotsin rajaa ja on maakunnan keskus. Oulussa sijaitsee toinen valtion ylläpitämistä vastaanottokeskuksista. Oulun vastaanottokeskus sisältää varsinaisen vastaanottoyksikön lisäksi alaikäisyksikön sekä Pudasjärven vastaanottokeskuksen. Vuonna 2016 Oulun asukasluvusta ulkomaalaistaustaisten osuus oli 7 884, joka vastaa 3,9 % väestöstä. Koko Suomen väkiluvusta vastaava osuus oli samana vuonna 6,6 % (Tilastokeskus 2017b, viitattu 12.11.2017).

Olemme rajanneet tutkimuskohteemme kotoutumisprosessissa mukana oleviin miespuolisiin maahanmuuttajataustaisiin nuoriin aikuisiin. Jalkapallojoukkueessa ei pelaa tällä hetkellä naisia. Jalkapallo aiheena tuli tilaajalta, sillä heidän mukaansa laji on erittäin suosittu, edullinen ja helppo järjestää. Lisäksi sillä on koettu olevan kotoutumista ja sosiaalista kanssakäymistä tukevia vaikutuksia.

Työn tarkoituksena on tutkia jalkapallon merkitystä kaksisuuntaisen kotoutumisen tukena ja tuottaa tietoa kotoutumisen parissa työskentelevien sosiaalialan ammattilaisten tueksi. Opinnäytetyö tuottaa toivottavasti tietoa myös ruohonjuuritason toimijoille ja vapaaehtoisille järjestökentällä kotouttavan urheilutoiminnan kehittämiseksi. Työllä voi parhaimmillaan olla myös positiivisia ja asioita konkretisoivia vaikutuksia itse kotoutujille, sillä he tulevat kuulluksi ja saavat esittää omia näkemyksiään.

Opinnäytetyö opettaa meille tutkimusprosessin työstämistä. Saamme kokemusta sekä syvennämme osaamistamme maahanmuuttajien kanssa toimimisesta, haastattelujen tekemisestä vieras kielellä ja haastattelujen tekemisestä tutkimusmielessä. Koska teemme opinnäytetyötä järjestökentälle vapaaehtoistyön kehittämiseksi, opimme myös paremmin ymmärtämään järjestöjen ja ruohonjuuritason toiminnan merkityksen sosiaalialan palvelujärjestelmässä sekä kotoutumisen edistämistä.

Tutkimukssamme korostuvat sosiaalialan kompetensseista eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen sekä viestintä ja vuorovaikutus (Oulun ammattikorkeakoulu 2017, viitattu 12.11.2017). Tutkimukseemme osallistuvat maahanmuuttajataustaiset pelaajat ovat mukana kotoutumistoimien piteissä, joiden tarkoituksena on muun muassa tukea ja edistää maahanmuuttajan aktiivista osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 1:1 §.)

Asiakastyön osaaminen sekä viestintä ja vuorovaikutus tulevat esiin opinnäytetyömme toteutuksessa. Asiakastyön osaamiseen kuuluva kulttuurisensitiivinen työote haastatteluissa (Oulun ammattikorkeakoulu 2017, viitattu 12.11.2017) on esillä opinnäytetyömme aineiston keruussa. Tutkimuskohteemme on monikulttuurinen, jolloin erityisesti haastattelukieleen on kiinnitettävä huomiota. Olemmekin rajanneet haastateltavat siten, että yhteisen äidinkielen puuttuessa käytämme haastattelukielenä englannin kieltä.

Toteutimme laadullisen tutkimuksen teemahaastatteluja hyödyntäen. Haastattelimme maahanmuuttajataustaisia jalkapallonpelaajia.

Tutkimuskysymyksemme tiivistyvät kahteen kysymykseen:

1. Millaisia kokemuksia maahanmuuttajataustaisilla pelaajilla on jalkapallosta kotoutumista edistävänä harrastuksena?
2. Millaisia kotoutumista edistäviä kehittämisajatuksia maahanmuuttajataustaisilla pelaajilla on harrastustoimintaan liittyen?

4.2 Tutkimusmetodologia

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Siinä pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, sillä todellisuuden ajatellaan olevan moninainen. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on löytää kokemuksellisia tosiasioita jo olemassa olevaan tietoon liittyen. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu se, että tietoa kerätään ihmisiltä ja tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja, jotka mahdollistavat tutkittavien näkökulmien ja äänen esille pääsemisen. Tutkimuksessa lähtökohtana ei ole teorioiden tai hypoteesien testaaminen vaan monipuolinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Laadullisessa tutkimuksessa korostuu tapausten käsittely ainutlaatuisena ja aineiston tulkinta ja analyysi sen mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 160 – 164.)

Opinnäytetyössämme halusimme selvittää maahanmuuttajataustaisten jalkapallon pelaajien kokemuksia harrastuksen kotoutumista edistävästä tekijöistä. Kokemuksia ei ole mahdollista selvittää määrällisenä tutkimuksena, sillä laadullisten metodien käytöllä, kuten haastattelulla, saamme syvällisempiä kokemuksia. Lisäksi voimme tarkentaa tarvittaessa kysymyksiä.

4.3 Tutkimusmenetelmä

Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä mahdollistaa kysymysten toistamisen, väärinkäsitysten oikaisemisen, sanamuotojen selventämisen sekä ennen kaikkea vuorovaikutteisen keskustelun (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73). Haastattelumenetelmiä luokitellaan eri tavoin. Niitä voidaan luokitella

osallistuvien ihmisten määrän mukaan (yksilöhaastattelu tai ryhmähaastattelu) strukturoinnin as-
teen mukaan (strukturoitu haastattelu, teemahaastattelu tai strukturoimaton haastattelu) tai toteu-
tustavan mukaan (kasvotusten tapahtuva haastattelu tai puhelinhaastattelu). (Kylmä & Juvakka
2007, 77.)

Valitsimme kasvotusten tapahtuvan yksilöhaastattelun, joka tapahtuu teemahaastattelumenetel-
mällä. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jossa kohderyhmää yhdistää jokin tietty
yhteinen kokemus (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47). Opinnäytetyössämme tämä kohderyhmää yhdis-
tävä kokemus ovat kotoutumisprosessi ja jalkapalloharrastus. Teemahaastattelussa haastatteluti-
lanne on keskustelunomainen, ja haastateltavalle annetaan tilaa kertoa kokemuksistaan. Ennalta
määritelty teema ohjaa keskustelua, mutta teemahaastattelussa korostuvat ihmisen omat tulkinnat
ja merkityksenannot aiheesta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a, viitattu 6.10.2017.)

Teemahaastattelun käytössä tärkeintä on haastatteluteemojen suunnittelu. Haastattelurunkoa laa-
tiessa ei tarvitse yksityiskohtaisia kysymyksiä vaan iskusanamaisia luetteloita. Haastattelua ohjaa-
vat teemat toimivat haastattelijan muistilistana ja keskustelua ohjaavana välineenä, mutta haastat-
telutilanteessa teemat esitetään kysymyksinä. Haastattelun teemat nousevat tutkittavaan ilmiöön
liittyvästä teoriasta ja tutkimustiedosta. Tällöin hahmottuvat tutkimuksen teoreettiset peruskäsitteet,
joita on syytä eritellä yksityiskohtaisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 66.) Opinnäytetyössämme pe-
ruskäsite on kotoutuminen. Tätä aihetta erittelemällä haastatteluteemoiksi muodostuivat oman kult-
tuurin ja kielen säilyttäminen, valtakulttuurin omaksuminen, sosiaaliset suhteet ja ympäristön mer-
kitys (LIITE 1). Edellä mainitut teemat nousivat kotouttamislainsäädännöstä, Oulun kaupungin ko-
touttamissuunnitelmasta ja aiheeseen liittyvästä tietoperustasta.

Teemahaastattelussa korostuu haastattelijan aktiivinen rooli. Mitä avoimemmin muotoiltu haastat-
telu on, sitä enemmän haastattelijalta edellytetään tilanteenlukutaitoa ja kykyä edetä haastatelta-
van ehdoilla. (Kylmä & Juvakka 2007, 79.) Valitsimme puolistrukturoidun, keskustelunomaisen,
haastattelun, sillä se tuntui luontevalta valinnalta. Aiheemme oli selkeästi rajattu, minkä vuoksi pys-
tyimme viemään keskustelua haluamaamme suuntaan. Aloitimme haastattelut taustakysymyksillä
Suomessa oloajasta sekä jalkapalloharrastuksen kestosta, sillä niillä voi olla merkitystä kokemuk-
siin kotoutumisesta.

4.4 Kohderyhmä ja aineiston keruu

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa haastattelu on ollut päämenetelmä. Haastattelu tapahtui opinnäytetyöntekijöiden aloitteesta. Vuorovaikutuksessa pyritään saamaan selville ne asiat, jotka kuuluvat tutkimuksen aihepiiriin. Haastattelussa menetelmänä halutaan korostaa ihmisen subjektiutta, jolloin haastateltava on aktiivinen osapuoli tutkimuksessa. Haastattelu tarjoaa haastateltavalle mahdollisuuden tuoda omia mielipiteitään esille. Yhtenä haastattelun käytön syynä voi myös olla aiheesta tehdyn tutkimustiedon vähäisyys, mikä pätee myös meidän opinnäytetyössämme. (Eskola & Vastamäki 2001, 24 – 25, Hirsjärvi ym. 2010, 204 – 205).

Haastattelimme neljää maahanmuuttajataustaista jalkapallonpelaajaa. Toimimme yhteistyössä Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistyksen yhteyshenkilön kanssa ja solmimme hänen kanssaan yhteistyösopimuksen. Yhteistyössä kartoitimme haastateltavia opinnäytetyötä varten. Laadimme saatekirjeet, jotka toimitimme henkilökohtaisesti vapaaehtoisille haastateltaville käymällä heidän harjoituksissaan. Haastateltavat saivat ilmoittautua haastateltaviksi ja antaa yhteystietonsa saman tien, jolloin olimme heihin yhteydessä haastatteluajkojen sopimiseksi. Saatekirjeissä oli opinnäytetyöntekijöiden yhteystiedot, joten haastateltavat saivat tarvittaessa olla yhteydessä myös haastattelijoihin (LIITE 2).

Aineiston keruumenetelmänä toimivat yksilöhaastattelut englanniksi. Haastatteluiden olosuhteet pyrimme tekemään mahdollisimman helpoiksi itse haastateltaville, jotta osallistumiseen ei olisi korkeaa kynnystä. Haastattelut toteutettiin haastateltavien toiveesta Puolivälikankaan suuralueen asukasyhdistyksen tiloissa sekä Heinäpään jalkapallohallissa. Haastateltaville kerroimme ennen aloitusta anonymiteetistä sekä muista luotettavuuteen ja turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä. Opinnäytetyö toteutettiin sosiaalialan eettisiä ohjeita noudattaen. Haastattelutilanteissa otimme huomioon kulttuuriset eroavaisuudet sukupuolirooleissa miesopiskelijan toimiessa haastattelijana jokaisessa haastattelutilanteessa naisopiskelijoiden pysyessä taustatukijoina.

Haastattelut toteutettiin maaliskuun 2018 aikana. Haastatteluihin varasimme aikaa noin tunnin haastateltavaa kohden. Äänitettyä aineistoa neljästä haastattelusta kertyi yhteensä 116 minuuttia, ja haastattelut kestivät 20–35 minuuttia. Kun kaikki haastattelut oli nauhoitettu, materiaali litteroitiin ja analysoitiin. Litteroitua aineistoa syntyi 41,5 sivua fontilla Arial Narrow, pistekoolla 12 sekä rivivälillä 1,5.

Aineistoamme rajasi sekä maahanmuuttajataustaisten haastateltavien että opinnäytetyön tekijöiden kielitaito. Haastattelut saatettiin opinnäytetyön tekijöiden puolesta toteuttaa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Haastateltaviksi valikoitui englantia puhuvia henkilöitä. Kaksi haastateltavaamme puhui englantia äidinkielenään, ja kaksi muuta puhuivat englantia riittävän hyvin.

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään syvän aineiston kirjaamiseen, jolloin haastateltavien määrä tulee rajata tarkoituksenmukaisesti. Suuri osallistujien määrä ja aineiston laajuus voivat vaikeuttaa analyysiä ja tutkimuksen kannalta merkityksellisen tiedon löytämistä. (Kylmä & Juvakka 2007, 27.) Suunnittelimme haastattelevamme 4–6 pelaajaa, sillä pidimme sitä opinnäytetyön tulosten kannalta tarkoituksenmukaisena määränä aineiston kattavuutta ajatellen. Lopulta saimme neljä haastateltavaa.

Kävimme jalkapallojoukkueen harjoituksissa kertomassa opinnäytetyöstämme ja jätimme saatekirjeen näkyville. Halukkaat haastateltavat saivat ilmoittautua saman tien tai myöhemmin puhelimitse tai sähköpostilla saatekirjeessä oleviin yhteystietoihin. Pyysimme myös halukkailta haastateltavilta yhteystiedot, jotta saimme sovittua haastatteluajan. Haastateltaviksi ilmoittautui viisi pelaajaa, joista yhden lopetettua yhteydenpidon haastattelimme lopulta neljää. Haastateltavat olivat kotoisin Afrikasta sekä Lähi-idästä. Osa on tullut Suomeen jalkapallon pelaamista varten, osa ei halunnut ilmoittaa tulonsa syytä. Heidän Suomessa oloaikansa vaihtelivat kahdesta vuodesta kuuteen vuoteen ja kaikki olivat asuneet pääasiassa Oulussa. Kaikki haastateltavat olivat pelanneet jalkapalloa ennen Suomeen tuloaan.

4.5 Aineiston analyysi

Käytimme haastattelujen analysointiin teemoittelua. Teemoittelussa on kyse laadullisen aineiston ryhmittelystä eri aihepiirien mukaan. Aineistoa voidaan ryhmitellä alustavasti esimerkiksi haastateltavien sukupuolen tai iän mukaan, jonka jälkeen voidaan alkaa etsiä varsinaisia teemoja. Aineiston ryhmittely helpottuu, jos aineisto on kerätty teemahaastattelulla. Tällöin haastattelun ennalta asetetut teemat jäsentävät aineistoa. (Tuomi & Sarajarvi 2009, 93.) Omassa työssämme emme käyttäneet alustavaa ryhmittelyä, sillä haastattelujoukkomme oli homogeeninen. Analyysissä etanimme haastatteluteemojemme mukaisesti.

Äänitetyt haastattelut litteroimme, minkä jälkeen kävimme niitä yhdessä ja erikseen lukien lävitse. Litteroitua aineistoa lukiessamme kokosimme haastatteluteemoihin liittyviä kokemuksia. Kokemukset liittyivät selkeästi kieli- ja kulttuurikysymyksiin, sosiaalisiin suhteisiin jalkapalloharrastuksessa ja sen ulkopuolella, valtakulttuurin omaksumiseen sekä ympäristön vaikutuksiin kotoutumisessa. Haastatteluissa keskustelut poikkesivat myös ennalta asetetusta rungosta, mikä analyysin teossa vaikeutti teemoihin liittyvissä asioissa pysymistä. Asettamiemme teemojen ulkopuolelta keskustelua herättivät rasismikokemukset. Tuloksissa käsittelemmekin rasismikokemuksia omana aihealueenaan.

Esimerkkejä teemoittelusta suoraan lainauksin:

Kieli- ja kulttuurikysymykset:

“That’s our, that’s our culture. But in Finland if you do that, you know, you’d be freaking everybody out.”

Sosiaaliset suhteet:

“... they actually see each other like family... The team spirit, the family bonding, was there... there were like easy communication.”

Valtakulttuurin omaksuminen:

“...and that’s why some things happen to be like surprise for me when I go out.”

Ympäristön vaikutukset kotoutumiseen:

“It’s a two-way thing ... you can’t expect me open to you if you’re not open to me.”

Rasismikokemukset:

“Racism will not finish today, it didn’t start yesterday and it’s not going to end today. It will not even end tomorrow. It’s going to be there all the time.”

4.6 Eettisyys ja luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta arvioitaessa puhutaan useimmiten uskottavuudesta, vahvistettavuudesta, refleksiivisyydestä sekä siirrettävyydestä. Uskottavuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että tutkimuksen tekijä on riittävän pitkän aikaa tekemisissä tutkittavan ilmiön kanssa. Vahvistettavuuden toteutumisiksi suunnitelmaan ja raporttiin merkitään tutkimuksen eteneminen niin tarkoin, että toinen tutkija voi toteuttaa saman tutkimuksen. Refleksiivisyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tekijän arviointia omista lähtökohdistaan tutkimusprosessiin liittyen. Siirrettävyyden toteutumisiksi on tutkimusjoukkoa kuvailtava riittävän tarkasti, jotta tulosten siirrettävyys on lukijan arvioitavissa. (Kylmä & Juvakka 2007, 128 – 129.)

Opinnäytetyössämme olemme perehtyneet aiheitamme koskevaan aiempaan tutkimukseen ja paikallistason toimintaan. Opinnäytetyösuunnitelmassa on merkitty tutkimuksen toteutuminen kohderyhmän keräämisestä aineiston analyysiin siten, että ne ovat pitkälti toistettavissa, jolloin toinen tutkimuksen tekijä voi hyödyntää laatimaamme teemahaastattelua. Olemme kirjanneet tutkimuksen toteutusosiossa opinnäytetyömme etenemisen niin, kuin se on toteutettu.

Kohderyhmän tarkka rajaaminen jalkapalloharrastukseen ja maahanmuuttajataustaisuuteen mahdollistaa työn tulosten siirrettävyyden. Aiheen ajankohtaisuus sekä kehittämisenäkökulma ovat suoraan hyödynnettävissä muillakin paikkakunnilla kotouttavan vapaaehtois- ja harrastustoiminnan edistämiseksi. Olemme arvioineet laatimamme teemahaastattelurungon tutkimuksen luotettavan toteuttamisen kannalta toimivaksi. Teemahaastattelurunko on liitteenä opinnäytetyössä (LIITE 1).

Haasteena opinnäytetyömme luotettavalle toteutukselle on kohderyhmän ja haastattelijoiden erikielisyys, jolloin erityishaasteeksi nousee molemminpuolinen ymmärretyksi tuleminen. Kiinnitimme erityistä huomiota kysymyksenasetteluun, käytettyyn kieleen sekä kysymysten esittämiseen. Varmistaksemme opinnäytetyömme luotettavuuden tuli haastattelut toteuttaa ymmärrettävästi, jotta saimme vastaukset asettamiimme teemoihin. Käytimme haastattelukielenä englantia. Opinnäytetyössämme on otettava huomioon, että haastatteluiden toteuttaminen sekä haastateltavien että haastattelijoiden äidinkiellillä olisi voinut lisätä kerätyn aineiston määrää. Yksi haastateltavistamme myönsikin, ettei kykene englanniksi sanomaan kaikkea mitä ajattelee, mutta emme ajattele tämän heikentävän tulostemme luotettavuutta.

Raportissamme käytämme sitaatteja litteroidusta aineistostamme lisäämään tulosten luotettavuutta. Niiden tarkoituksena on havainnollistaa lukijalle, että tutkimustulosten pohjalla on aineisto, johon analyysi pohjataan (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b). Opinnäytetyön tuloksissa halusimme pitää sitaatit englanninkielisinä, sillä ajattelimme vapaiden suomennosten heikentävän tulosten luotettavuutta.

Käytimme kulttuurisensitiivistä työotetta. Sillä tarkoitetaan kykyä ja herkkyyttä ymmärtää eri taustoista tulevia ihmisiä. Kulttuurisensitiivisyys edellyttää erilaisuuden kunnioittamista, oman kulttuuritaustan vaikutuksen reflektointia, avoimuutta ja kärsivällisyyttä, kiinnostusta eri kulttuuritaustoihin ja vilpitöntä vuorovaikutusta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017, viitattu 29.1.2018.) Eettisellä herkkyydellä tarkoitetaan taitoa tunnistaa eettisiä ristiriitoja vuorovaikutustilanteissa. Siihen liittyy taito ottaa huomioon maahanmuuttajataustaisen henkilön erityispiirteet, tarpeet, oikeudet ja velvollisuudet. Eettinen herkkyys vaatii myös empatia- ja roolinottokykyä. (Juujärvi, Myyry & Pesso 2007, 21.) Haastattelutilanteessa kulttuurisensitiivisyys sekä eettinen herkkyys näkyivät kyvyissä muuttaa tarvittaessa haastattelun suuntaa. Näin tapahtui ainakin kerran tilanteessa, jossa haastateltava ei halunnut jatkaa keskustelua aloitetusta aiheesta.

Tutkimukseen osallistuminen perustui vapaaehtoisuuteen. Tällöin haastateltavien osapuolten oikeuksiin kuului epämiellyttäviin tai vaikeisiin kysymyksiin vastaamatta jättäminen, haastattelun keskeyttäminen ja ymmärretyksi tuleminen. Emme voineet olettaa, että saamme jokaiselta haastateltavalta kattavan vastauksen. Kokemustemme mukaan etenkin maahanmuuttajataustaisilla haastateltavilla voi olla epämiellyttäviä kokemuksia viranomaistoimintaan liittyen, mikä voidaan haastattelutilanteessa kohdistaa meihin. Haastatteluiden onnistumiseksi oli tärkeää tiedostaa myös kulttuuriset sukupuoliroolit. Haastateltavat ovat kaikki miehiä, jolloin heidän voi olla luontevampaa keskustella avoimesti samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa.

Suomen Akatemian tutkimuseettisiin ohjeisiin sisältyy opinnäytetyöhön osallistuvien osapuolten oikeuksien, tekijyyttä koskevien periaatteiden, vastuiden ja velvollisuuksien sekä aineiston säilyttämiseen ja käyttöön liittyvien seikkojen julkituominen kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Opinnäytetyössämme tämä tarkoitti sitä, että haastattelukutsuissa eli saatekirjeissä toimme selkeästi esiin opinnäytetyön tarkoituksen, haastateltavien roolin opinnäytetyössä sekä heidän anonymiteettinsä säilymisen. Lisäksi kerroimme avoimesti tutkimusaineiston hävittämisestä litteroinnin ja analysoinnin jälkeen.

5 ”I THINK IT’S KIND OF DIFFERENT... LIKE IN THE FOOTBALL WORLD AND THE REAL WORLD.”

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa sekä koota heidän kehittämis ehdotuksiaan kotouttavalle harrastustoiminnalle. Työmme tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaalialan ammattilaisille, ruohonjuuritason toimijoille ja vapaaehtoisille järjestökentällä kotouttavan urheilu- ja harrastustoiminnan kehittämiseksi.

Tutkimuskysymyksemme koskivat kokemuksia jalkapallosta kotoutumista edistävänä harrastuksena ja kehittämisajatuksia kotouttavalle harrastustoiminnalle. Haastatteluissamme saimme enemmän vastauksia ja keskustelua aikaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen liittyen, kun taas toiminnan kehittämisajatuksia liittyivät julkisen sektorin vastuunottoon sekä kotouttavan harrastustoiminnan jo olemassa olevien hyvien puolien esille tuomiseen.

Käyttämämme sitaattit ovat suoria lainauksia haastatteluista emmekä kokeneet tarpeelliseksi kääntää niitä suomeksi. Sitaattien vapaa suomentaminen olisi heikentänyt niiden painoarvoa tulosten esittämisessä.

5.1 Jalkapalloharrastus kotoutumisen edistäjänä

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä halusimme kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa. Vahvaksi tulokseksi haastatteluissa nousi se, että jalkapalloharrastus itsessään ei kotouta, mutta se tukee kotoutumista. Jalkapalloharrastuksessa muun muassa oppii suomen kieltä, mikä auttaa toimimaan uudessa maassa asuessa. Pelaamalla perehtyy suomalaiseen kulttuuriin kantaväestön kanssa toimimalla ja heihin tutustumalla.

”I think it’s kind of different... like in the football world and the real world.”

Haastatteluissa ilmeni, että joukkueissa puhutaan pääasiassa suomea. Englanniksi selvitetään vain tärkeimmät asiat kuten taktiikkaan liittyvät seikat. Selvisi, että suomen kieltä ymmärretään paremmin kuin puhutaan. Suomen kielen ymmärrettävyyttä helpottaa esimerkiksi se, että jokainen kirjoitettu kirjain lausutaan kuten puhuttaessa. Jalkapalloharrastuksen koettiin olevan luonteva tapa kielen opettelulle. Kielen opetteluun kerrottiin auttavan sopeutumisessa uuteen maahan. Kielen opettelu onkin yksi keskeisimmistä kotouttamistoimenpiteistä yhteiskuntatiedon ohella (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018, viitattu 24.4.2018).

Suomeen koettiin sopeudutun hyvin. Suomalainen ilmasto nousi suurimmaksi ihmetysten aiheeksi, sillä se on hyvin erilainen haastateltavien lähtömaihin verrattuna. Erilaisen sään kerrottiin tarjoavan mahdollisuuksia kokeilla erilaisia talviurheilulajeja, jotka ovat osittain myös vaikuttaneet kotoutumiseen. Jalkapalloharrastuksen kotoutumista edistävä vaikutus korostui kaikissa haastatteluissa: joukkueovereilta opitaan kielen lisäksi suomalaisia tapoja ja taitoja, jotka näkyvät käytännössä toimimalla ja saattavat tulla yllätyksenäkin. Esimerkiksi suomalaisten joukkueovereiden juhlimaan lähtöä tappiollisen pelin jälkeen kummeksuttiin.

Joukkueissa, joissa on sekä syntysuomalaisia että maahanmuuttajataustaisia pelaajia, on mahdollisuus kotoutumiselle inklusioperiaatteen mukaisesti. Tällöin molemmat ryhmät saavat vaikutteita toistensa osaamisesta ja kokemuksista. (Opetusministeriö 2010, 13, viitattu 7.5.2018.)

“Finnish people always like... silent, don't speak a lot and don't act. In football you see people acting more...”

“...and that's why some things happen to be like surprise for me when I go out.”

Aineistossa esiin nousivat myös kulttuurilliset erot jalkapallosta. Muissa maissa jalkapalloon suhtaudutaan intohimoisesti, kun taas Suomessa sitä pidetään enemmän harrastuksena. Etenkin jalkapallon vuoksi Suomeen muuttaneet kuvailivat jalkapallon pelaamista termillä *do or die -thing*. Jalkapallon kerrottiin olevan mahdollisuus päästä pois kurjista oloista ja köyhyydestä. Jalkapallo-ammattilaisuus on monen pikku pojan unelma ja todellinen tavoite – esikuvana sekä roolimallina pidetään pelaajia kuten Samuel Eto'o.

Maahanmuuttajataustaiset jalkapallonpelaajat kertovat suhtautuvansa jalkapallon pelaamiseen omistautuneesti ja jalkapallon pelaaminen koetaan elämäntapana.

“The way football is being run in my country is different from how it’s run over here. We play with a lot of passion. ... I’ll say it’s like a way of life.”

Jalkapallolle omistautuminen näkyy elintavoissa, sillä fyysisestä terveydestä pidetään huolta esimerkiksi terveellisellä ruokavaliolla. Myös psyykkinen hyvinvointi korostuu, kun pelaajat kuvaavat jalkapallon vievän muut arkiset ajatukset pois mielestä, ja kentällä keskitytään vain pelaamiseen. Harrastuksen koetaan siis lievittävän stressiä ja tukevan terveellisiä elämäntapoja. Maahanmuuttajataustaisilla henkilöillä mielen hyvinvointia heikentävät muun muassa sosiaalinen eristyneisyys sekä taloudelliset ongelmat. Erityisesti turvapaikanhakijoilla taustalla voi olla myös traumaattisia kokemuksia. (Kerckänen & Säävälä 2015, 22 – 24.) Useissa tutkimuksissa on havaittu, että liikunta auttaa erityisesti ahdistuneisuuden, masennuksen oireiden ja stressin vähenemiseen (Nordling 2015, 22 – 24).

Osallisuudella tarkoitetaan tunnetta yhteisöön kuulumisesta, jolloin yksilö kokee olevansa yhteisön jäsenenä tasavertainen, saavansa arvostusta ja luottamusta sekä mahdollisuuksia vaikuttaa omassa yhteisössään (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017b, viitattu 24.4.2018). Jalkapallojoukkueen koetaan tarjoavan tunteen osallisuudesta, yhteenkuuluvuudesta ja tasavertaisuudesta. Kentällä toimitaan joukkueen hyväksi, jolloin kaikki pelaajat ovat tasavertaisia keskenään. Ideaalitilanteessa joukkue koetaan perheeksi, minkä vuoksi hyvien suhteiden tärkeyttä joukkueen sisällä korostetaan.

“... they actually see each other like family... The team spirit, the family bonding, was there... there were like easy communication.”

Jalkapallon pelaaminen tarjoaa kotoutumista edistäviä sosiaalisia suhteita. Joukkueista kerrotaan saadun ystäviä, sekä suomalaisia että muita maahanmuuttajia. Vastuun kontaktiin ottamisesta koettiin olevan usein kuitenkin maahanmuuttajalla, minkä arveltiin kuuluvan osittain suomalaiseen kulttuuriin. Haastateltavat myös kuvasivat suomalaisten ystävyys-suhteiden perustuvan luottamukseen, jolloin ystäväystyminen vie aikaa.

“... once they let you in, they trust you.”

“Finnish people aren’t so open minded to like come to you like trying to make friends and stuff like that. I needed to make the move, which I actually did and it was actually working but I guess it was related that to blend with people in the team.”

Kulttuurit törmäävät tilanteessa, jossa maahanmuuttaja kokee vastuun tutustumisesta olevan itsellään, kun samalla hänen omassa kulttuurissaan esimerkiksi nuorempi ei saa tehdä aloitetta vanhempaa kohtaan. Sosiaalisten suhteiden syntymisen kerrottiin kärsineen nuoresta iästä muihin pe-laajiin verrattuna, jolloin omien kulttuuristen normien mukaan ei voi olla aktiivinen osapuoli yhteydenotossa.

Kotoutumisen kaksisuuntaisuus nousi esiin myös aineistossamme. Maahanmuuttajan ja valtaväestön yhteiselon ajateltiin vaativan molemminpuolista avoimuutta ja aktiivisuutta.

“It’s a two-way thing ... you can’t expect me open to you if you’re not open to me.”

Saukkosen (2013) mukaan integraatiolla tarkoitetaan maahanmuuttajan oman paikkansa löytämistä sekä sopeutumista ja sulautumista yhteiskuntaan oman etnisen ja kulttuurisen identiteettinsä säilyttäen. Sopeutuminen koskee myös kantaväestöä, jonka on totuttava etniseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen. (Saukkonen 2013, 65, 87.) Kotouttamislaissa ja kotouttamissuunnitelmassa kotoutumisen kaksisuuntaisuus huomioidaan maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin tukemisella (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 3. 29 §; Oulun kaupunki 2013, viitattu 7.5.2018). Konkreettisia kokemuksia näistä ei kuitenkaan ilmennyt.

“I think ever since I’ve been in Finland, nothing has been done in aspect of my culture to have like effect on it. Everything has actually been like a normal day life.”

Aineistossa nousivat esiin rasismikokemukset, joita oli kohdattu niin pelikentillä kuin niiden ulkopuolella. Niillä ei kuitenkaan kerrottu olevan kielteisiä vaikutusta kotoutumiseen eikä loukkauksia otettu itseensä. Huuteluiden ja käsimerkkien ajateltiin johtuvan tunteidenpurkauksista tai kapeasta maailmankatsomuksesta ja tietämättömyydestä.

“Racism will not finish today, it didn’t start yesterday and it’s not going to end today. It will not even end tomorrow. It’s going to be there all the time.”

Tutkimusten mukaan syrjintä- ja rasismikokemukset heikentävät maahanmuuttajien sopeutumista uuteen kotimaahan (Kerckänen & Säävälä 2015, 22). Emme voi aineistomme perusteella kumota väitettä, mutta tutkimusjoukkoomme valikoitui sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole ottaneet kokemuk- sia itseensä.

5.2 Ääni toiminnan jatkumiselle

Toinen tutkimuskysymyksemme koski kolmannen sektorin kotouttavan urheilu- ja harrastustoiminnan kehittämistä. Haastateltavat eivät kaikki osanneet suoraan kertoa kehittämis ehdotuksia, mutta kaikki olivat tyytyväisiä vapaaehtois- ja järjestötoiminnan voimin toimiviin harrastusmahdollisuuksiin. Positiivista palautetta saivat Villa Victor, Lähirähinä ja Puolivälinkankaan Suuralueen asukasyhdistys ry sekä Oulun kaupunki.

Matalan kynnyksen harrastustoiminnalle toivottiin lisää resursseja. Lisäksi kunnan tulisi ottaa enemmän vastuuta toiminnan järjestämisestä. Oulun kaupungin vuosien 2013 – 2017 kotouttamisohjelman tavoitteena on ollut lisätä kantaväestön ja maahan-muuttajanuorten välistä vuorovaikutusta harrastetoiminnan kautta (Oulun kaupunki 2013, 39, viitattu 24.4.2018). Uudessa kotouttamisohjelmassa korostetaan kotouttamista koko yhteisöä koskevana prosessina, mikä noudattelee samaa linjaa aiemman kotouttamisohjelman kaksisuuntaisuuden kanssa (Oulun kaupunki 2018, viitattu 26.4.2018). Myös liikuntalaki edellyttää, että kuntien tulee järjestää liikuntapalveluja eri kohderyhmille (Liikuntalaki 390/2015 5 §). Vapaaehtoistoimin pyörivässä liikuntaharrastuksessa olisi-kin Oulun kaupungille hyväksi ottaa huomioon kolme edellä mainittua projektia tai konseptia. Sellaisia kaupunki voisi ottaa järjestettäväkseen konkreettiseksi kotouttamisohjelman mukaiseksi toiminnaksi.

Kotoutumisen näkökulmasta valmentajan tai toiminnan vetäjän vastuuta korostettiin tasavertaisen ympäristön luomisessa. Kotoutuakseen maahanmuuttajien pitäisi kokea itsensä tervetulleiksi.

”You need to like make the boys understand that in football everybody’s equal.”

”It’s not possible for me to give my best when I can’t socialize with people I have in my team.”

Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa pidetään tärkeänä, sillä sen ajatellaan luovan edellytyksiä ja tarjoavan esimerkkejä uusille maahanmuuttajille.

”You see what you want to see. If you like sport you see people who like sport, if you like other things you see it, if you go to place where people use drugs, you just think about people who uses drugs.”

Kuten aiemmat liikuntaan ja kotoutumiseen liittyvät tutkimukset ovat osoittaneet (Zacheus 2011, 12 – 14; Maijala 2014, 3), ei jalkapallo itsessään kotouta, mutta se edistää kotoutumista sen eri osalueilla. Omassa aineistossamme jalkapallo tuki erityisesti suomen kielen oppimista. Lisäksi maahanmuuttajataustaiset pelaajat saivat syntysuomalaisilta joukkueovereiltaan ja valmentajaltaan tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kulttuurista ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta nimenomaan yhdessä tekemällä.

6 POHDINTA

Jalkapalloharrastus siis ylläpitää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Keskittyminen yhteiseen tekemiseen vie ajatukset pois arkisista huolista ja murheista. Rasismikokemukset eivät opinnäytetyömme tuloksissa heikentäneet kotoutumista, sillä huutelu ja käsimerkit koettiin joko nousevan pelin intohimosta tai huutelijan ymmärtämättömyydestä tai tietämättömyydestä.

Tutkimuskysymykseemme kotouttavan harrastustoiminnan kehittamisestä emme saaneet suoria vastauksia. Liikuntaharrastuksiin liittyvää vapaaehtoistoimintaa pidettiin kuitenkin erittäin tärkeänä ja hyödyllisenä. Vapaaehtoisten työpanosta arvostettiin. Tuloksissa nousi esiin, että kaupungin ja julkisen vallan tulisi ottaa suurempaa vastuuta matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien luomisessa niin maahanmuuttajataustaisille kuin syntysuomalaisille henkilöille.

Aineistossamme kaikki haastateltavat ovat kokeneet kotoutuneensa hyvin. Tulokset olisivat voineet olla hyvinkin erilaiset, jos vastaajaryhmä olisi ollut päinvastainen. Etenkin rasismikokemusten kotoutumista heikentävä vaikutus olisi voinut esittäytyä opinnäytetyössämme aiempien tutkimusten mukaisina. Myös ryhmädynamiikka syntysuomalaisten pelaajatoverien välillä olisi voinut kärsiä huonoista kotoutumiskokemuksista – tai toisinpäin, huonot kokemukset syntysuomalaisten kanssa toimimisesta olisivat voineet heikentää kotoutumista.

Liikuntaharrastuksesta, etenkin joukkuelajista, ilmeni tässä työssä kuitenkin vain positiivisia kokemuksia kotoutumiseen liittyen. Joukkueen sisällä tapahtuva vuorovaikutuksellisuus ja osallisuus tukevat kaksisuuntaista kotoutumista. Liikuntaharrastuksen tuki yksilön fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle vaikuttavat koko elämään pelikenttien ulkopuolellakin.

Opinnäytetyömme tulokset ovat hyödynnettävissä etenkin monikulttuurisuus- ja nuorisotyössä. Tulevina sosionomeina kykenemme soveltamaan keräämäämme tietoa kotoutumista tukevassa sosiaalialan työssä. Joukkuelajeihin tai joukkuelajeissa ohjaamalla voimme tukea kaksisuuntaista kotoutumista maahanmuuttajien ja syntysuomalaisten välillä. Monikulttuurisuus- ja kotouttamistyö ovat meidän tulevaisuuttamme, mihin olemme tämän opinnäytetyön avulla saaneet tietoa sen konkreettisesta toteuttamisesta.

Tutkimuksemme aihepiiri valikoitui luontevasti. Yhteistyökumppani löytyi yhden opinnäytetyöntekijän ammattiharjoittelupaikasta. Siellä oli selkeä visio tutkimusaiheesta. Asukasyhdistys halusi saada tutkittua tietoa joukkueliikunnan ja heidän vapaaehtoistoimintansa hyödyllisyydestä. Kiinnostus monikulttuurisuustyötä kohtaan on noussut sosionomiopintojen edetessä. Olemme työskennelleet maahanmuuttajien kanssa ja jalkapallo on selkeästi suosituin laji erityisesti Lähi-idästä ja Afrikasta tulleille henkilöille. Meillä on omakohtaisia kokemuksia joukkuelajien harrastamisesta ja urheilun hyvinvointia edistävästä vaikutuksista.

Opinnäytetyössä suunnittelimme haastattelevamme maahanmuuttajataustaisten pelaajien lisäksi heidän kanssaan pelaavia syntysuomalaisia. Tarkoituksena oli kartoittaa myös syntysuomalaisten kokemuksia aiheesta, ja tarkastella molempien ryhmien kokemuksia edesauttaako sekajoukkueessa harrastaminen kaksisuuntaista kotoutumista. Opinnäytetyön prosessin aikana jouduimme kuitenkin rajaamaan kokemusten kartoittamisen pelkästään maahanmuuttajataustaisiin pelaajiin opinnäytetyöhön käytössä olevien resurssien vuoksi. Opinnäytetyön rajaaminen pelkkiin maahanmuuttajataustaisiin haastateltaviin mahdollistaa jatkotutkimusaiheen syntysuomalaisista jalkapallonharrastajista ja heidän kokemuksistaan sekajoukkueessa pelaamisesta.

Opinnäytetyöhön tarkoitetun ajan puitteissa jouduimme myös pohtimaan riittävää haastateltavien määrää. Suunnittelimme haastattelevamme 4 – 6 maahanmuuttajataustaista pelaajaa ja saimmekin viisi ilmoittautunutta. Yhden kuitenkin lopetettua yhteydenpidon päätimme, että siihen mennessä saamamme neljä laadukasta aineistoa ovat riittävä opinnäytetyön luotettavuuden kannalta.

Opinnäytetyön toteuttaminen laadullisena tutkimuksena oli selvä valinta, sillä halusimme työllämme selvittää maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta harrastuksessaan. Aihetta olisi voinut tutkia myös määrällisesti esimerkiksi kysymyslomakkein, joilla oltaisiin selvitetty kokemuksia kyllä / ei -kysymyksin ja tyytyväisyyttä eri asteikoin kotoutumiseen ja vapaaehtoistoimintaan liittyen. Tällöin syvällisempi ja meitä henkilökohtaisesti kiinnostavampi kokemuspohjainen tieto olisi jäänyt saamatta. Lisäksi lomakkeissa käytetty englannin kieli, joka ei ole kaikkien osallistujien äidinkieli, olisi heikentänyt tutkimuksen luotettavuutta.

Teemahaastattelu tuntui luontevimmalta ja turvallisimmalta tavalta toteuttaa laadullinen tutkimus. Ajattelempa, että liian tiukkaan strukturoitu haastattelu ei olisi jättänyt riittävästi tilaa työmme kannalta oleellisten kokemusten kertomiselle. Teemahaastattelurungon laatimiseen käytimme paljon

aikaa, sillä haastattelua tukevien avainsanojen rajaaminen muutamaa aiheeseen kattaen kuitenkin koko aihealuetta vaati koko työn selkiytymisen ja jäsentymisen omissa ajatuksissamme. Haastatteluja toteuttaessamme ja analyysiä tehdessämme koimme onnistuneemme teemarungon laatimisessa, sillä kaikissa haastatteluissa saimme vastaukset kysymyksiimme ja analyysivaihe sujui jouhevasti.

Koska toteutimme aineiston keruun teemahaastatteluin, analysoimme aineiston teemoitellen. Kuten edellä on mainittu, teemoittelu oli helppo toteuttaa onnistuneen haastattelurungon ja sen mukaisen aineiston pohjalta. Teemoja mukailevat vastaukset löytyivät aineistosta lähes kronologisesti, ja pelaajien kokemukset noudattelivat samaa linjaa – haastateltavien vastaukset eivät siis olleet ristiriidassa keskenään. Ajatteleminen aineiston yhteneväisyyden johtuvan jälleen hyvästä pohjatyöstä sekä tarkoin muotoillusta teemarungosta.

Opinnäytetyön raportin kirjoittaminen on sujunut vaihtelevasti. Kun työn kirjoittamisessa on tullut vaihe, ettei oikein tiedä, mitä se vaatisi, on tekstin tuotto ollut työn ja tuskan takana. Olemme kuitenkin päässeet kirjoitustyössä myös niin sanottuun flow'hun, kun ajatukset ovat selkiytyneet ja palaset loksahdelleet paikoilleen raportin työstämisessä. Ryhmäkokomme opinnäytetyön teossa on ollut sekä etu että haitta. Kolmen työssäkäyvän opiskelijan aikataulujen sopiminen siten, että viikossa on enemmän kuin kaksi tuntia aikaa tavata kasvotusten, on yllättävän haastavaa. Onneksi ovat olemassa sähköiset pilvipalvelut, joiden avulla voi työskennellä melkein kuin kasvotusten. Tuuria lienee sekin, että opinnäytetyön aiheen ympärille valikoitui monikulttuurisuudesta kiinnostuneet, toistensa kanssa vain vähän aiemmin työskennelleet henkilöt. Yhteistyö on sujunut mutkitta. Työtä ei ole tarvinnut tehdä missään vaiheessa yksin, sillä vaikka kaikki eivät olisi aina päässeet joka ohjaukseen tai haastatteluun paikalle, ovat kahden tekijän aikataulut ainakin sopineet yhteen.

Kuten johdannossa olemme kuvanneet, on opinnäytetyömme tavoitteena ollut tuottaa tietoa sosiaalialan ammattilaisille, ruohonjuuritason toimijoille sekä vapaaehtoisille järjestökentällä kotouttavan urheilu- ja harrastustoiminnan kehittämiseksi. Tavoitteemme toteutumisen lisäksi olemme saaneet itsellemme tulevana sosiaalialan ammattilaisina työskenteleville arvokasta tietoa monikulttuurisuus- ja kotouttamistyön tueksi. Opinnäytetyömme tarkoituksena on ollut kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa sekä koota heidän kehittämisohjeita kotouttavan harrastustoiminnan parantamiseksi. Koemme saaneemme kattavasti aineistoa kotoutumiskokemuksiin liittyen, mistä on hyötyä niin yhteistyökumppanillemme kuin meille tuleville ammattilaisille. Kaksisuuntainen kotoutuminen on aina ollut

suomalaisen kotouttamislainsäädännön pohjana. Tulevassa työssämme meillä on nyt käytettävissä konkreettista tietoa siitä, kuinka itse voimme maahanmuuttajien ja syntysuomalaisten kanssa toimiessa tukea kaksisuuntaista kotoutumista.

Opinnäytetyön teko on opettanut meille tutkimusprosessin työstämistä. Saimme kokemusta sekä syvensimme osaamistamme maahanmuuttajien kanssa toimimisesta, haastattelujen tekemisestä vieraalla kielellä ja haastattelujen tekemisestä tutkimusmielessä. Opimme myös paremmin ymmärtämään järjestöjen ja ruohonjuuritason toiminnan merkityksen sosiaalialan palvelujärjestelmässä sekä kotoutumisen edistämisessä.

Työssämme ovat korostuneet sosiaalialan kompetensseista eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen sekä viestintä ja vuorovaikutus. Eettinen sekä asiakastyön osaaminen ovat korostuneet haastattelutilanteissa kulttuurisensitiivisenä työotteena sekä aineiston käsittelyssä. Asiakastyön osaaminen sekä viestintä ja vuorovaikutus korostuivat myös yhteistyössä työn tilaajan kanssa.

LÄHTEET

Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-kustannus, 24 – 25.

Heikkinen-Peltonen, R., Innamaa, M. & Virta, M. 2014. Mieli ja terveys. 4. uudistettu painos. Porvoo: Edita.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15. – 16. painos. Helsinki: Tammi.

Ilola, V. 2018. Sihteeri, Puolivälinkankaan suuralueen Asukasyhdistys ry. Puhelinhaastattelu 12.1.2018. Tekijän hallussa.

Jalkapalloseura Hercules. 2018. Viitattu 21.8.2018. <http://jshercules.com/kotouttaminen/>.

Kiiveri, H. & Söderling, I. 2015. Tolerance and Expectations in Finnish Attitudes about Immigration in 2010 and 2012. Teoksessa Heikkilä, E., Kostiainen, A., Leinonen, J. & Söderling, I. Participation, Integration and Recognition: Changing Pathways to Immigrant Incorporation. Institute of Migration. Turku: Painosalama Oy, 84 – 98.

Kerckänen, H. & Saastamoinen, K. 2013. Vieraasta veljeksi – kaksisuuntaista kotoutumista miehille. Helsinki: Miessakit ry.

Kerckänen, H. & Säävälä, M. 2015. Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut. Systemaattinen tutkimuskatsaus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 40/2015. Helsinki: Edita.

Kotamäki, P. 2012. Jalkapallo nuorten maahanmuuttajamiesten kotouttajana. Jyväskylän yliopisto.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386.

Liebkind, K. 2000. Monikulttuurinen Suomi – Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Helsinki: Gaudeamus.

Liikuntalaki 10.4.2015/390.

Maahanmuuttovirasto 2018. 2015 Vuosikertomus. Viitattu 15.5.2018. <http://migri.fi/documents/5202425/6772175/2015+Vuosikertomus>.

Maijala, H. 2014. Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla. Jyväskylän Yliopisto.

Malin, M. & Anis, M. 2013. Maahanmuuttajat hyvinvointivaltiossa. Teoksessa T. Martikainen, P. Saukkonen & Säävälä (toim.) Muuttajat – Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Tallinna Raamatutrükikoda: Gaudeamus, 141 – 159.

Martikainen, T., Saari, M. & Korkiasaari, J. 2013. Kansainväliset muuttoliikkeet ja Suomi. Teoksessa T. Martikainen, P. Saukkonen & Säävälä (toim.) Muuttajat – Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Tallinna Raamatutrükikoda: Gaudeamus, 23 – 54.

Mähönen, T. A. & Jasinsakaja-Lahti, I. 2013. Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio. Teoksessa T. Martikainen, P. Saukkonen & Säävälä (toim.) Muuttajat – Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Tallinna Raamatutrükikoda: Gaudeamus, 247 – 261.

Nordling, E. 2015. Liikunta vahvistaa positiivista mielenterveyttä. Liikunta ja tiede 52 (4/2015), 21 – 25.

Opetusministeriö. 2010. Kehittämishjelma maahanmuuttajien kotouttamiseksi liikunnan avulla. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:16. Viitattu 23.4.2018, <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75577/tr16.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Oulun ammattikorkeakoulu. 2017. Opetussuunnitelmat. Viitattu 12.11.2017, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulu-tus=sos2017sp&lk=s2017&alasivu=osaamiskuvaus>.

Oulun kaupunki. 2015. Kehittämishankkeet. I Love Sport Oulu 2014 – 2015 – Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla. Viitattu 6.11.2017, <https://www.oukapalvelut.fi/kehittamishankkeet/Hankekortti1.asp?ID=613>.

Oulun kaupunki. 2013. Kotini on täällä. Kotouttamisohjelma 2013 – 2017. Viitattu 6.11.2017, https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=32f15a41-9446-4dd0-bcc9-6f9a428bd3e0&groupId=526368.

Oulun kaupunki. 2017a. Monikulttuurikeskus Villa Victor. Toiminta ja tavoitteet. Viitattu 6.11.2017, <https://www.ouka.fi/oulu/villavictor/tavoitteet>.

Oulun kaupunki. 2017b. Monikulttuurikeskus Villa Victor. Liikumme yhdessä. Viitattu 6.11.2017, <https://www.ouka.fi/oulu/villavictor/liikumme-yhdessa>.

Oulun kaupunki. 2017c. Sivistys- ja kulttuurilautakunnan lausunto Oulun kaupungin kotouttamisohjelmasta vuosille 2017-2021. OUKA/7733/05.11.00/2017. Viitattu 26.4.2018.

Oulun kaupunki. 2018. Yhdessä kotoutuva Oulu – Oulun kaupungin kotouttamisohjelma 2018 – 2021. OUKA/1392/05.11.00/2018. Viitattu 26.4.2018.

Raivio, H. & Karjalainen, J. 2013. Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat! Julkaisussa Osallisuus – oikeutta vai pakkoa? Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teemahaastattelu. Viitattu 6.10.2017, http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teemoittelu. Viitattu 24.4.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html.

Saukkonen, P. 2013. Erilaisuuksien Suomi. Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Helsinki: Gaudeamus.

Soininen, T. 2012. Liikunta maahanmuuttajien kotoutumisen edistäjänä – Mikkelin Kaikki liikku-maan! -hanke. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Talib, M., Löfström, J. & Meri, M. 2004. Kulttuurit ja koulu – avaimia opettajille. Vantaa: Dark Oy.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017a. Kulttuurisensitiivinen työote sosiaali- ja terveysterveyspalveluissa. Viitattu 29.1.2018, <https://www.thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-palvelut/kulttuurisensitiivinen-tyoote-sosiaali-ja-terveyspalveluissa>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017b. Osallisuus. Viitattu 11.2.2018. <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus#Mit%C3%A4%20tarkoitetaan?>.

Tilastokeskus. 2017a. Maahanmuuttajat väestössä. Viitattu 11.10.2017, <http://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>.

Tilastokeskus. 2017b. Maahanmuuttajataustaisten määrät ja osuudet alueittain 1990 – 2016. Viitattu 12.11.2017, http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen__Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/007_ulkom_osuudet.px/?rxid=dc815f51-a7d0-4aec-a81a-49b8ce399d18.

Tilastokeskus 2018. Ulkomaan kansalaiset. Viitattu 15.5.2018. <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Turhala, S. 2016. Poimintoja Liiku Mieli Hyväksi –hankkeen lopuksi (2012 – 2015). Helsinki: Suomen mielenterveysseura.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Kotouttaminen.fi. Laki kotoutumisen edistämisestä. Viitattu 24.4.2014. <http://kotouttaminen.fi/laki-kotoutumisen-edistamisesta>.

Zacheus, T. 2011. Liikunta monen kulttuurin kohtauspaikaksi?. Liikunta ja tiede 48 (4/2011), 10 – 15.

Taustakysymykset: Suomessa oloaika, jalkapalloharrastuksen kesto.

1. Millaisia kokemuksia maahanmuuttajataustaisilla pelaajilla on jalkapallosta kotoutumista edistävänä harrastuksena?
2. Millaisia kotoutumista edistäviä kehittämisajatuksia maahanmuuttajataustaisilla pelaajilla on harrastustoimintaan liittyen?

Kotoutuminen

- Oman kulttuurin ja kielen säilyttäminen
- Valtakulttuurin omaksuminen
- Sosiaaliset suhteet
- Ympäristön merkitys

In English below

Hei,

Teemme opinnäytetyötä pelaajien kokemuksista kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvailla maahanmuuttajataustaisten jalkapallonpelaajien kokemuksia kotoutumisesta jalkapalloharrastuksessa sekä kerätä kehittämis ehdotuksia toiminnan parantamiseksi. Olemme kolmannen vuoden sosionomiopiskelijoita Oulun ammattikorkeakoulusta ja toteutamme laadullisen tutkimuksen, jossa haastattelemme maahanmuuttajataustaisia jalkapallonpelaajia.

Haastattelukysymykset liittyvät kotoutumisen edistämiseen. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista, eikä haastateltavien henkilöllisyys käy työstä ilmi. Tarvitsemme haastatteluihin 4 – 6 pelaajaa. Haastattelut toteutetaan helmikuun aikana. Yksilöhaastatteluihin varataan aikaa 30 – 60 minuuttia. Haastattelut äänitetään ja litteroidaan, ja aineisto hävitetään työn valmistumisen jälkeen.

Työn tavoitteena on tuottaa tietoa kotoutumisen parissa työskenteleville ammattilaisille, ruohonjuuritason toimijoille sekä vapaaehtoisille järjestökentällä urheilutoiminnan kehittämiseksi. Haastattelut voivat olla myös teille pelaajille mukava ja rakentava kokemus.

Ystävällisin terveisin,

Tapio Puuperä, Veera Tulkki & Kristiina Viitala

Yhteystiedot

Hi,

We are making our bachelor's thesis regarding players' experiences about integration in football activities. We are third-year students in Oulu University of Applied Sciences in Degree Program in Social Services. We will carry out a qualitative research where we interview immigrant backgrounded players.

Interview questions are related to football as a hobby and about players' experiences how it affects their everyday life. Participation is voluntary and the identity of the interviewees will not be published. We would require 4 – 6 players for the interviews and they will take place during February 2018. We will reserve 30 – 60 minutes for each individual interview. Interviews will be recorded and transcribed and the material will be destroyed after the completion of the work.

The aim of the thesis is to provide information for professionals working in the field of integration, grass-roots actors and volunteer organizations to develop sports activities. Interviews can be a nice and constructive experience for you.

Kind regards,

Tapio Puuperä, Veera Tulkki & Kristiina Viitala

Contact informations